

Raounak Khaddari
AMSTERDAM

Deen gaat naar de markt, de ander naar de Marqt – en ze komen elkaar nooit tegen. Het is een wat gchargeerd voorbeeld, maar de realiteit is dat we steeds meer gescheiden leven en minder vaak mensen treffen die op een andere trede van de maatschappelijke ladder staan.

“We zijn het er allemaal over eens dat ongelijkheid een belangrijk thema is,” zegt socioloog Jonathan Mijs. “Er is veel aandacht voor. Kijk naar de fantastische serie *Klassen* en naar het programma van Sander Schimmelpenninck, *Sander en de kloof*. Ze brengen, zoals sociaal wetenschappers al decennia doen, de gevolgen van de groeiende economische ongelijkheid in kaart. Vorig jaar ben ik na jaren onderzoek naar ongelijkheid een ander pad ingeslagen: ik onderzoek hoe mensen zelf over ongelijkheid denken en wat hun denkbeelden voedt.”

Voor zijn vernieuwende onderzoeksidee krijgt Mijs (38) vandaag een van de twaalf KNAW Early Career Awards. De prijs (15.000 euro) is bedoeld om jonge onderzoekers zoals hij te helpen hun ideeën verder te ontwikkelen. Meer onderzoek, vooral in Nederland, is nodig, weet Mijs, die verbonden is aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Boston University in de VS. “We leven in een heel erg ongelijk land. De piek van de groeiende inkomensongelijkheid was rond 2000 wel bereikt, maar wat door groeit, is de vermogensongelijkheid.”

“Geld, huizen, beleggingen: de vermogensongelijkheid werkt door van generatie op generatie, waardoor ze steeds dieper geworteld raakt. En daarnaast is er óók nog sprake van etnische ongelijkheid. Nog steeds worden mensen gediscrimineerd op de arbeidsmarkt en in het onderwijs, dat zit ingebakken. En toch denken we dat Nederland een egalitair, progressief land is waarin iedereen zich met hard werken en talent kan ontwikkelen. Dat beeld strookt echter niet met de werkelijkheid. Nederland kent dezelfde soort ongelijkheden als de VS, alleen zijn we ons er hier minder van bewust.”

Waardoor klopt ons beeld van Nederland niet?

“We leven steeds meer in onze eigen wereld en komen daardoor nauwelijks nog anderen tegen. Naarmate de inkomensongelijkheid groeit, zie je dat buurten ook meer economisch gesegregeerd raken en arm en rijk verder van elkaar af komen te staan.”

“Je ziet het niet alleen terug in de fysieke buurt. Het blijkt ook uit de samenstelling van onze sociale netwerken, die bijna homogeen zijn, en je ziet het ook terug op de huwelijksmarkt: we zijn de afgelopen decennia steeds minder aan het daten met mensen met een ander opleidingsniveau. In de VS heb ik dat al in kaart gebracht en ik wil dat ook voor Nederland gaan onderzoeken. Al weet ik door eerdere onderzoeken al dat Nederland veel gelijkenissen vertoont met de VS. Kijk naar de wijken in Am-

→ Jonathan Mijs: ‘Het beeld van Nederland als egalitair, progressief land strookt niet met de werkelijkheid.’
FOTO TON MIJS

Kloof Socioloog Jonathan Mijs ontvangt KNAW Early Career Award

‘We leven steeds meer in onze eigen wereld’

De Amsterdamse socioloog Jonathan Mijs krijgt een prijs voor zijn onderzoek naar ongelijkheid. ‘Nederland kent dezelfde soort ongelijkheden als de VS.’

sterdam. Aan de ene kant heb je dure koopwoningen, aan de andere kant sociale huur. Die mensen zien elkaar misschien in het voorbijgaan, maar ze leven gescheiden levens.”

Je zou kunnen zeggen dat ieder in zijn eigen bubbel leeft, maar zo wilt u het niet noemen. Waarom niet?

“Omdat de metafoor van een bubbel de illusie wekt dat je er zo doorheen prikt. Terwijl het tegendeel gebeurt: we raken steeds meer ingegraven in onze eigen werelden. Deze groeiende ongelijkheid gaat gepaard met de beleving dat mensen zich onder dezelfde mensen bevinden en zich daardoor niet meer bewust zijn van verschillen met anderen.”

“Een ongelijke samenleving is niet fijn, maar een samenleving waarin de ongelijkheid niet wordt erkend, is nog erger. We weten uit onderzoek dat mensen overtuigd raken van hun visie. De mate waarin ze geneigd zijn om van mening te veranderen, is erg afhankelijk van de vraag of wat je ze vertelt aansluit bij hun leefwereld.”

Zoals Joris Luyendijk, die zijn privileges pas onder ogen zag nadat hij zelf was buitengesloten in een voor hem nieuw land.

“Luyendijk is inderdaad een goed voorbeeld van hoe je eigen kijk op de wereld afhankelijk kan zijn van bepaalde ervaringen. Hij is er weliswaar laat bij, maar het laat wel zien dat ons wereldbeeld afhankelijk kan zijn van onze eigen ervaringen.”

‘De metafoor van een bubbel wekt de illusie dat je er zo doorheen prikt’

‘Kunstenaars en de populaire cultuur hebben een betere vinger aan de pols dan wetenschappers’

Wetenschappers zijn per definitie hoogopgeleid. Bemoeilijkt dat het onderzoek?

“Je ziet dat de populaire cultuur en kunstenaars een betere vinger aan de pols hebben dan sommige wetenschappers of journalisten. Kijk naar de Koreaanse films *Parasite* en *Minari*. De netwerken van de makers strekken blijkbaar verder dan die van veel wetenschappers.”

Scholen zijn volgens u een accumulatie van segregatie.

“Buurten zijn vaak ongelijk en scholen, vooral basisscholen, trekken vaak de buurt naar binnen. De ene school trekt daardoor vooral hoogopgeleide ouders en de andere lageropgeleide. Die sterke scheiding heeft ook invloed op het onderwijs. Leerlingen met leerproblemen of achterstanden en met ouders die vaak niet het geld hebben voor privéonderwijs, zitten bij elkaar, waardoor er geen ruimte is om je aan een ander op te trekken en ook het lesgeven lastiger wordt. Het leidt ertoe dat de ene school meer moeite heeft docenten aan te trekken dan de andere. Daardoor krijgen sommige kinderen van jongens af al minder kansen.”

“Het schrijnende is dat je ook verhalen hoort van mensen die wél opgeklommen zijn op de maatschappelijke ladder. Enerzijds zou je die mensen, die ondanks alles wat hen tegenwerkt slagen, alleen maar kunnen bewonderen en prijzen, maar hun succes is niet generaliseerbaar. Dit zijn juist uitzonderingen op de regel.”

Wat kan iemand doen die beseft: ik ben ingegraven in een kuil met kopieën van mezelf?

“Denk na over in welke buurt je gaat wonen, op welke politieke partij je stemt. En als hoogopgeleide ouder kun je nog eens goed nadenken voor je je kind naar een school in je buurt stuurt waar alleen soortgelijke kinderen heengaan.”

Waarom zouden de rijksten van ons land zich actief moeten inzetten voor anderen?

“Een gelijkere samenleving is een veiliger samenleving.”

Megaclaim tegen Apple en Google wegens te dure apps

Ton Voermans
AMSTERDAM

Apple en Google misbruiken hun macht, waardoor Nederlandse consumenten 1 miljard euro te veel hebben betaald in hun App Stores. Mediaondernemer Alexander Klöpping eist dat geld terug met zijn stichting App Stores Claims.

Wie een app koopt in de App Store van Apple of Google Play Store merkt het niet, maar 30 procent van de prijs gaat naar Apple of Google. Volgens de stichting App Stores Claims worden gebruikers daardoor op extra kosten gejaagd. Tot op heden hebben ze, zo is berekend, 1 miljard te veel betaald.

Voorzitter van de stichting is mediaondernemer Alexander Klöpping, oprichter en voormalig eigenaar van online kiosk Blendle. Van elk digitaal artikel dat Klöpping met Blendle verkocht, ging bijna een derde naar de Amerikanen. Hij noemt de 30 procent die de techbedrijven incasseren ‘Applebelasting’, te vergelijken met de btw die de overheid op de prijs van goederen en diensten zet. “Je hebt er als consument niets aan. Je betaalt meer, maar krijgt er niets voor terug. Het is gewoon gemakkelijk geld verdienen voor grote Amerikaanse bedrijven.”

Voorwaarden versoepeld

Apple heeft afgelopen jaar de voorwaarden een beetje versoepeld. Afrekenen buiten de App Store om wordt oogluikend toegestaan maar dat mag niet vermeld worden in de app. “De Autoriteit Consument & Markt heeft gezegd dat Apple niet langer iDeal als betalingsmiddel mag weigeren in dating-apps. iDeal rekent 3 procent voor zijn betaaldienst en alleen voor Nederland heeft Apple nu die Applebelasting voor dating-apps verlaagd van 30 naar 27 procent, waardoor je als consument nog steeds evenveel moet betalen. Apple gaat net zo lang door met het uitoefenen van zijn marktmacht totdat iemand opstaat en het een halt toeroept.”

Vrijwel alle smartphones en tablets draaien op de software van Apple en Google, en de twee hebben de markt verdeeld. Hun twee softwarestores zijn onmisbaar voor makers van mobiele apps voor mobiele apparaten.

Het zijn daardoor goudmijnen voor de techgiganten.

Vorig jaar was de omzet van de App Store 74 miljard euro en Apple houdt daarvan 15 tot 30 procent in. Google is de nummer twee met de Google Play Store voor Android telefoons, met een omzet van 42 miljard euro ook geen kleintje. Ook Google houdt 15 tot 30 procent van de omzet voor zichzelf.

De 15 procent rekenen de bedrijven als commissie voor de kleine app-ontwikkelaars. Wie veel verdient, gaat naar het 30 procentstarief. Die geldt voor de aankoop van de apps zelf, maar óók voor aankopen binnen die apps. “Het is geen toeval dat de tarieven gelijk zijn. De twee hebben een duopolie. Er is geen marktwerking en dat is verboden,” oordeelt Klöpping.

Het verweer van de twee Amerikaanse firma’s is dat het runnen van de wereldwijde softwarewinkels geld kost. Elke app wordt beoordeeld op

proportioneel veel. Ze komen ermee weg doordat er geen concurrentie is.” Klöpping denkt dat halvering van de tarieven goed mogelijk is, de techbedrijven maken dan nog steeds winst.

Epic Games

De stichting App Stores Claims is niet de eerste die zich tegen de Applebelasting keert. Epic Games, bekend van onder andere het spel *Fortnite*, raakte vorig jaar in conflict met Apple over de betaalmethode in de app. Apple verbande Epic uit de App Store toen dat een alternatieve betaalmethode ging aanbieden. Volgens de topman van Epic zou een commissie van 8 procent genoeg moeten zijn voor Apple. De twee zijn verwikkeld in een harde juridische strijd.

Apple en Google zijn niet alleen. Microsoft en Amazon bijvoorbeeld werken ook met app-stores waar andere softwaremakers hun spullen

30%

→ Wie een app koopt in de App Store van Apple of Google Play Store merkt het niet, maar 30 procent van de prijs gaat naar Apple of Google.

veiligheid en getest, zodat consumenten weten dat hem veilig kunnen gebruiken. Het gros van de apps in de stores zijn gratis, volgens Apple is de distributie ervan alleen mogelijk als er anderen zijn die wel betalen.

Totaal ongeloofwaardig

“En dat zou alleen al in Nederland 1 miljard euro hebben gekost?” zegt Klöpping. “Het is totaal ongeloofwaardig dat zoveel geld nodig is om een veilige winkel te maken. Apple maakt ook een heel arbitrair onderscheid tussen appbouwers. Als je via de app van Coolblue een wasmachine koopt, hoef je geen 30 procent te betalen, maar als je binnen een game app aanvullingen verkoopt, wel.”

“Apple en Google mogen best geld verdienen, maar 30 procent is buiten-

verkoop en commissie betalen. Ook Epic heeft een store en vraagt 12 procent commissie van spelletjesmakers. Epic zegt er eerlijk bij dat daarvan bijna de helft winst is. Volgens Epic maakt Apple 80 procent winst op de verkoop van apps van derden.

Volgens de Europese Commissie is Apple in elk geval op muziekgebied schuldig aan machtsmisbruik. Spotify, de grote concurrent van Apple Music, moet ook afdragen aan Apple. Ook in Engeland worden collectieve rechtszaken tegen de twee giganten voorbereid. Klöpping hoopt dat andere landen volgen, zodat de druk op Google en Apple om hun verdienmodel aan te passen wordt opgevoerd. Meedoen aan de rechtszaak is gratis voor consumenten. Vermoedelijk wordt het een jaren slepende kwestie.

Glennis Grace aangehouden

AMSTERDAM

Zangeres Glennis Grace (43) en haar 15-jarige zoon zijn volgens getuigen zaterdagavond betrokken geweest bij een vechtpartij in de Jumbo-supermarkt in de Westerstraat.

De advocaat van de zangeres bevestigt dat ze is aangehouden, maar zegt ook dat Grace zich niet in alle beschuldigingen herkent.

Volgens een getuige kwam de zoon zaterdag rond 18.30 uur de winkel binnen en stak een vaper, een e-sigaret, op. Een medewerker sprak hem daarop aan. “De jongen werd meteen agressief en sloeg de medewerker een

bloedlip. Daarna is hij de winkel uitgezet. Hij begon met dingen te gooien en schreeuwde ‘ik schiet jullie dood’ en ik kom terug”, aldus een betrokkene.

Dat laatste gebeurde volgens een getuige kort voor 21.00 uur. “Hij kwam terug met twaalf mensen, onder wie Grace en haar vriend. Ze schreeuwden en dreigden. De medewerker werd opnieuw geslagen, op de grond, tot bloedens toe. Ook een andere medewerker werd geslagen. Ze gingen echt op zoek naar mensen met een Jumboshirt, ze waren uit op wraak.”

Uit angst wil niemand met naam en toenaam zijn verhaal doen. “Maar de camerabeelden zijn zo talrijk dat de

politie veel bewijs heeft.”

Glennis Grace’ advocaat Kerem Canatan zei dit weekend tegen het ANP dat de zangeres een medewerker heeft geduwd, maar dat ze zich niet herkent in de beschuldigingen dat ze heeft geschopt en geslagen.

Grace zou naar de supermarkt zijn gegaan toen haar 15-jarige zoon gewond thuiskwam ‘en haar meedeelde te zijn mishandeld door meerdere supermarktmedewerkers’, zegt haar advocaat.

De zangeres wilde de medewerkers daar vervolgens op aanspreken. “Zij werd daarbij uitgelachen, waarna zij een medewerker zou hebben geduwd.”